

LAZAREVAC

Vesna Todorović

PETAR GAJIĆ, Moja kolažiranja

Centar za kulturu

Najnovija izložba Petra Gajića, slikara i grafičara, koji je diplomirao i magistrirao na FLU, u pogledu načina likovnog saopštavanja predstavlja daleki eho onih radova, uljanih slika sa elementima kolažiranja i iskakanjem

u treću dimenziju, koje je izložio na prethodnoj, magistarskoj izložbi 1996. godine. U ovom trenutku znatno razvijenijim leksičkim aparatom, sa očitom sklonošću ka narativnosti, usmerenoj i zavijenoj u simboliku, uz izrazitu poetizaciju, kako sadržaja, tako i njegovih tema, Gajić se prirodno nadovezuje na tu davno započetu medijsku nit kolažne slagalice. Uz značajan korak dalje, jer ovde je ona kao eksplicitna okosnica likovnih zbivanja iznedrila izvesnu medijsku čistotu. Dosledno sprovedenu kroz čitavu izložbenu postavku.

Prikazani radovi – kolažne slike i objekti – nastali su tokom 2003. i 2004. godine. Umetnik ne samo da se čvrsto drži slikarskog pristupa i klasičnih tehnika bojom i četkom, ali i pisanja i crtanja tušem i perom, već je čitav likovni plan svakog rada slikarski shvaćen i orijentisan. Tome podređuje i tzv. neslikarske materijale, kao što su tvrda plastika i metal, koji po prirodi stvari uvode treću dimenziju, što i jeste bila umetnikova namera. Osmelivši se, on energično reže i pripaja materijale, stvarajući dubinu i planove jednoj ekspresivnoj scenografiji, gde se grafizam, kolorit, forma i značenje bore za prevagu. Ne dajući nijednom elementu prednost, on ovu snažnu agoniju razvija do začudne likovno–značenjske napetosti, unutar koje prepoznavamo dečačku euforiju i glad radoznalog, na sve spremnog umetnika, prepoznavamo i humor sa elementima farse, uviđamo – kolažu primerenu – dominaciju nadrealnog, povremeno sa nezaobilaznim elementima oniričnog. Kao po sebi razumljivo, udružio je, verovatno nesvestan takvog ishoda, u ne toliko neuobičajenu simbiozu, agresivnost i nežnost. Simbiozu, čija je arhetipska pojava lepo opisana u poznatoj bajci "Lepotica i zver".

Posebnu zanimljivost ovih ostvarenja, u neku ruku i potvrdu prethodne tvrdnje, predstavlja umetnikovo htenje da ih idejno poveže sa automobilom, kao pojmom i pojavom u istoriji kulture. Znamo da je za nešto više od sto godina svog postojanja, automobil evoluirao u čovekov statusni simbol, štaviše, viđen je kao simbol snage i moći, agresivnosti čak, koja se, s razlogom ili bez, ponajviše povezuje sa muškim polom. Suprotstavljajući se takvoj konotaciji, Gajić je čitavu zamisao svoga umetničkog opusa dobronamerno želeo da poveže sa početnim razlogom konstruisanja automobila – da bude prevozno sredstvo, što je i potvrdio glasnim razmišljanjem u pratećem tekstu–hronologiji vlastitih životnih zbivanja: kada i kuda ga je neki auto vozio, bilo da je bio očevo, ili njegov lični. U tom kontek-

stu, pomen prvog automobila u njegovom posedu, poklonjenu auto–igračku, predstavlja očigledno važnu inicijalnu kapislu za mnoga izmaštavanja, što je Gajić spretno nadovezao na sličicu u izloženom danskom auto–časopisu, "Ford magasinet" sa samog početka 30'tih. Ovaj mali kuriozitet kulturno–istorijske vrednosti, pored jedne stare razglednice iz 1899. godine, našao se tamo gde i pripada, u polici drvenog ormarića – jedinog pravog objekta na izložbi. Ovaj mali "sef" sa osobitom pažnjom čuva predmete kao da su muzejski, što u realnosti i jesu. Gajić time naglašava njihovu subjektivnu važnost, u okviru vlastitog životnog konteksta, opravdavajući izvesnu fanatičnu usredsređenost na značenje tih stvarčica hranjenjem njegovih dečačkih snova. Izdvojen na posebno mesto u prostoru, ovaj objekat je u suštini bio lajtmotiv čitave izložbe.

Međutim, iako automobil jeste polazna zamisao, u stvarnosti nije zaživeo kao glavna tema njegovih radova, već više kao konotacija, u nekim momentima kao mizanscen za pravi sadržaj, za koncept u kome glavnu ulogu igra Ženina persona. Svojim doslednim, eksplicitnim pojavljivanjem u svakom od dela, ona ne samo da dominira scenom, već uspostavlja i određuje višeznačni niz odnosa sa ostalim protagonistima, Muškarcem pre svega, čije je prisustvo Gajić sveo na poziciju prepoznatljivih arhetipskih simbola. A ponekad ga nema ni u takvom obliku, već se više nazire, sluti, unutar stripovski rešene dosetke kolažiranim elementima iz časopisa. Na ovom mestu se Gajićevo najnovije stvaralaštvo radikalno odvaja od svega što je dosad realizovao: grafijom crteža jasno naznačuje oblike predmeta, ali oni ne formiraju amblematiku, simbol jedne pojave ili pojma, već u postavljenom odnosu, koliko vidimo, značenjski sloj ovih predmeta prelazi u domen apstrakcije, u neku vrstu sublimata. Gde će razrešenje morati da se čita unutar emotivnog doprinosa ukupnom ishodu ostvarenja, u sprezi divlje agresivnog i krhkog. Na toj tankoj niti jedino je moguće uspostaviti i kontinuitet umetnikovog rukopisa.